

Finantsinspektsooni soovituslik juhend

Nõuded likviidsusriski juhtimisele

Soovituslik juhend on kehtestatud Finantsinspektsooni juhatuse 03.07.2013 otsusega nr 1.1-7/47.

1. Pädevus

Finantsinspektsooni seaduse (FIS) § 3 kohaselt teostab Finantsinspektsoon riiklikku finantsjärelevalvet finantssektori stabiilsuse, usaldusvääruse ja läbipaistvuse ning toimimise efektiivsuse suurendamise, süsteemsete riskide vähendamise ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaitamise eesmärgil, et kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

FIS § 57 lg 1 kohaselt on Finantsinspektsoonil õigus anda välja soovitusliku iseloomuga juhendeid finantssektori tegevust reguleerivate õigusaktide selgitamiseks või finantsjärelevalve subjektide suunamiseks.

2. Eesmärk

Käesolev soovituslik juhend väljendab Finantsinspektsooni arusaama likviidsusriski juhtimise headest tavadest. Soovituslik juhend on kehtestatud krediidasutuste seaduse §-des 80 ja 82¹ sätestatud nõuete täpsustamiseks.

Finantsinspektsoon võtab juhendi kohaldamisel arvesse krediidasutuste gruppide erinevat juriidilist ja organisatsioonilist struktuuri ning likviidsusriski juhtimise grupisest tsentraliseerituse astet, kuid eeldab kõikide Eestis tegutsevate krediidasutuste asjakohast operatsioonilist iseseisvust likviidsusriski juhtimisel, sealhulgas piisava suuruse ja kvaliteediga kohalike likviidsuspuhvrite olemasolu toimetulekuks ootamatus likviidsuskriisi olukorras.

Juhendi kohaldamisel lähtutakse „täidan või selgitan” põhimõttest, mille kohaselt peab krediidasutus suutma Finantsinspektsoonile põhjendada, miks ta mõnda juhendi nõuet ei rakenda või teeb seda osaliselt. Finantsinspektsoonile esitatud põhjendused peavad arvestama proportsionaalsuse printsiipi, mille kohaselt peavad riski hindamisel ja juhtimisel kasutatavad meetodid ja protseduurid olema vastavuses riski osatähtsusega krediidasutuse riskiprofiilis ning krediidasutuse tegevuse mõjuga finantssüsteemile ning tegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse astmega. Proportsionaalsuse printsiibi rakendamist kirjeldab Finantsinspektsooni juhendi „Järelevalvelise hinnangu protsessi rakendamine Pillar 2 raames“ punkt 6.

Juhendi väljatöötamisel on lähtunud Euroopa Pangajärelevalve Asutuse (EBA) ja Baseli Pangajärelevalve Komitee poolt väljaantud likviidsusriski juhtimist käsitlevatest juhendmaterjalidest.

3. Kohaldamisala

- 3.1. Juhendit kohaldatakse kõikidele Eesti krediidasutustele ja Eestis asuvatele välisriikide krediidasutuste filiaalidele (edaspidi *krediidasutus*).
- 3.2. Juhendit kohaldatakse krediidasutustele sõltumata nende juriidilisest ja tegevusstruktuurist ning likviidsusriski juhtimise tsentraliseerituse astmest.
- 3.3. Finantsinspeksioon lähtub juhendi kohaldamisel proportsionaalsuse printsiibist.
- 3.4. Erisused välisriigi krediidasutuse filiaali käsitlemises on sätestatud käesoleva juhendi punktis 8.

4. Juhendis kasutatavad mõisted

- 4.1. Eskalatsiooniprotseduurid – tegevused, mida krediidasutus rakendab erakorraliste asjaolude ilmnemisel või oluliste kõrvalekallete esinemisel sise-eeskirjadest kinnipidamisel.
- 4.2. Grupp – piiriülene krediidasutuse konsolideerimisgrupp, kus krediidasutus on emaettevõtja, tütarettevõtja või filiaal.
- 4.3. Likviidsus – krediidasutuse võime täita õigeaegselt oma kohustusi.
- 4.4. Likviidsed varad – kõrge turulikviidsusega tagatisega koormamata varad.
- 4.5. Likviidsuse talitluspidevuse plaan – poliitikate, protseduuride ja tegevuskavade kogum, mille eesmärk on tagada krediidasutuse likviidsuse säilimine või kiire taastamine likviidsuskriisi olukorras.
- 4.6. Likviidsuskriis – olukord, kus krediidasutus või finantsturg tervikuna kogeb kõrgendatud likviidsusriski muuhulgas raskendatud ligipääsu tõttu finantseerimisallikatele.
- 4.7. Likviidsuspuhver – kõrge kvaliteedi ja turulikviidsusega tagatisega koormamata varade kogum, mida on võimalik kasutada likviidsuskriisi olukorras.
- 4.8. Likviidsuspuudujääk – olukord, kus krediidasutuse teatud tähtjavahemikus prognoositud negatiivsed rahavood ületavad prognoositud positiivseid rahavooge.
- 4.9. Likviidsusrisk – risk, et krediidasutus ei suuda täita õigeaegselt või täies mahus oma kohustusi ilma sealjuures olulisi kulusid kandmata.
- 4.10. Likviidsusriski juhtimine – tegevuste kogum, mille eesmärk on süstemaatiliselt tuvastada, mõõta, kontrollida ja jälgida krediidasutuse likviidsusriski.
- 4.11. Likviidsusriski stressitest – analüüs, mille eesmärk on hinnata tegevuskeskkonna tegurite märkimisväärse ebasoodsa muutumise mõju krediidasutuse likviidsusele.

- 4.12. Likviidsusriski taluvus – krediidasutuse poolt teadlikult aktsepteeritav likviidsusriski tase.
- 4.13. Likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimine – olukord, kus krediidasutus korraldab likviidsusriski juhtimist, sealhulgas ressursi kaasamist, olulises osas teises jurisdiktsioonis asuva grupi üksuse kaudu.
- 4.14. Toimetulekuperiood – ajavahemik, mille kestel krediidasutus suudab jätkata tavapärasest tegevust ja täita oma kohustusi ilma täiendavaid ressursse kaasamata.
- 4.15. Ressurss – krediidasutuse poolt kaasatud võõrvahendid, sealhulgas kaasatud hoiused, saadud laenud ja muudest finantseerimisallikatest hangitud võõrvahendid.
- 4.16. Turulikviidsus – finantsinstrumendi omadus, mis väljendab kiirust, millega finantsinstrumenti saab vahetada rahaks või muuks finantsinstrumendiks ilma sealjuures olulisi kahjusid kandmata.
- 4.17. Üksus – krediidasutuse struktuuriüksus või krediidasutuse grupi juriidiline üksus.

5. Üldnõuded likviidsusriski juhtimisele

- 5.1. Krediidasutuse likviidsus peab olema igal ajahetkel piisav tema kohustuste täitmiseks.
- 5.2. Krediidasutus peab kehtestama ühe osana oma üldisest riskijuhtimise raamistikust usaldusväärse likviidsusriski juhtimise raamistiku.
- 5.3. Likviidsusriski juhtimise eesmärk on tagada krediidasutuse võime täita õigeaegselt ja täies mahus oma kohustusi ning tulla võimalikult pika perioodi kestel toime likviidsuskriisi tingimustes.
- 5.4. Krediidasutuse likviidsusriski juhtimise raamistik peab hõlmama kõiki tegevusi, mis on vajalikud likviidsusriski usaldusväärseks tuvastamiseks, mõõtmiseks, kontrollimiseks ja jälgimiseks.
- 5.5. Krediidasutus peab piisava operatsioonilise iseseisvuse tagamiseks tuvastama, mõõtma, kontrollima ja jälgima oma likviidsusriski eraldi teistes jurisdiktsioonides asuvatest sama grupi üksustest ning ei tohi likviidsusriski juhtimist täies ulatuses delegeerida teistes jurisdiktsioonides asuvatele sama grupi üksustele.
- 5.6. Krediidasutus peab likviidsusriski juhtimisel võtma arvesse likviidsusriski erinevaid avaldumisvorme, sealhulgas:
 - 1) finantseerimisriski ehk riski, et krediidasutus ei suuda kaasata ressursi ilma negatiivselt mõjutamata oma igapäevast tegevust või finantsseisundit;
 - 2) turulikviidsuse riski ehk riski, et krediidasutus ei suuda madala kauplemissaktiivsuse või turuhäire tõttu realiseerida finantsinstrumenti ilma olulisi kahjusid kandmata.
- 5.7. Krediidasutus peab pidevalt hindama likviidsusriski ning teiste riskide, eriti krediidiriski, tururiski, operatsiooniriski ja reputatsiooniriski koosmõju.

6. Krediidiasutuse nõukogu kohustused likviidsusriski juhtimisel

- 6.1. Krediidiasutuse nõukogu peab kehtestama krediidiasutuse likviidsusriski strateegia ning üldised likviidsusriski juhtimise põhimõtted.
- 6.2. Krediidiasutuse nõukogu peab likviidsusriski strateegiat vähemalt üks kord aastas üle vaatama ning seda vajadusel muutma, võttes sealjuures arvesse muutusi krediidiasutuse tegevuses, likviidsusriski taluvuses ja tegevuskeskkonnas.
- 6.3. Krediidiasutuse nõukogu peab veenduma, et krediidiasutuse juhatuse tegevus ning juhatuse poolt kehtestatud likviidsusriski poliitikad ja protseduurid on vastavuses krediidiasutuse likviidsusriski strateegiaga.
- 6.4. Krediidiasutuse nõukogu peab veenduma, et krediidiasutuses on likviidsusriski kõikide allikate tuvastamiseks, mõõtmiseks, kontrollimiseks ja jälgimiseks kehtestatud asjakohased protseduurid ja süsteemid.
- 6.5. Krediidiasutuse nõukogu peab saama regulaarselt ajakohast informatsiooni krediidiasutuse likviidsusriski tasemest ja võimalikest likviidsusprobleemidest.

7. Krediidiasutuse juhatuse kohustused likviidsusriski juhtimisel

- 7.1. Krediidiasutuse juhatus vastutab likviidsusriski strateegia elluviimise ja likviidsusriski juhtimise praktilise korraldamise eest.
- 7.2. Krediidiasutuse juhatus peab kehtestama krediidiasutuse nõukogu poolt kinnitatud likviidsusriski strateegiaga kooskõlas olevad poliitikad ja protseduurid.
- 7.3. Krediidiasutuse juhatus peab likviidsusriski poliitikaid ja protseduure vähemalt üks kord aastas üle vaatama ning neid vajadusel muutma, võttes sealjuures arvesse muutusi krediidiasutuse tegevuses, likviidsusriski taluvuses ja tegevuskeskkonnas.
- 7.4. Krediidiasutuse juhatus peab määrama kindlaks likviidsusriski juhtimise eest vastutavad krediidiasutuse üksused, komiteed ja töötajad, tagades sealjuures huvide konflikti vältimiseks likviidsusriski juhtimise operatsiooniliste ja kontrollifunktsioonide lahususe.
- 7.5. Krediidiasutuse juhatus peab tagama, et kõik krediidiasutuse üksused, kelle igapäevane tegevus omab mõju krediidiasutuse likviidsusele, omavad ülevaadet krediidiasutuse likviidsusriski strateegiast, selle elluviimiseks kehtestatud poliitikatest ja protseduuridest, likviidsusriski juhtimise organisatoorsest korraldusest ning kehtestatud likviidsusriski limiitidest ja sisekontrollimehhanismidest.
- 7.6. Krediidiasutuse juhatus peab tagama likviidsusriski juhtimiseks vajalike volituste, kogemuste, teadmiste ja oskustega töötajate olemasolu.
- 7.7. Krediidiasutuse juhatus peab tagama asjakohaste likviidsusriski juhtimise sisekontrollimehhanismide olemasolu.
- 7.8. Krediidiasutuse juhatus peab kehtestama likviidsusriski limiidid ning neid regulaarselt üle vaatama ja vajadusel muutma.

- 7.9. Krediidiasutuse juhatus peab kehtestama likviidsusriski limiitide ületamisest teavitamise korra, sealhulgas eskalatsiooniprotseduuride ja järeltegevuste korra.
- 7.10. Krediidiasutuse juhatus peab pidevalt jälgima finantsturgude trende ja arenguid, mis võivad märkimisväärselt mõjutada krediidiasutuse likviidsusriski taset.
- 7.11. Krediidiasutuse juhatus peab omama põhjalikku ülevaadet krediidiasutuse finantseerimisallikate struktuurist, iseloomust ja hajutatusest.
- 7.12. Krediidiasutuse juhatus peab pidevalt jälgima krediidiasutuse likviidsust ja likviidsusriski juhtimist ning raporteerima sellest regulaarselt krediidiasutuse nõukogule.
- 7.13. Krediidiasutuse juhatus peab likviidsusriski jälgimiseks kehtestama likviidsusriski sisemise raporteerimise korra, sealhulgas raporteerimise vormi ja sageduse.
- 7.14. Krediidiasutuse juhatus peab viivitamatult teavitama krediidiasutuse nõukogu krediidiasutuse likviidsusriski olulisest suurenemisest või võimalikust olulisest suurenemisest, sealhulgas alljärgnevate asjaolude ilmnemisest:
- 1) ressursi oluline kallinemine;
 - 2) finantseerimisallikate vähenemine ja kontsentreerumine;
 - 3) alternatiivsete finantseerimisallikate kadumine;
 - 4) prognoositava likviidsuspuudujäägi oluline suurenemine;
 - 5) märkimisväärne või pidev likviidsusriski limiitide rikkumine;
 - 6) likviidsuspuhvrite märkimisväärne vähenemine;
 - 7) krediidiasutust mõjutavate turutingimuste oluline halvenemine.
- 7.15. Krediidiasutuse juhatus peab kehtestama likviidsusriski stressitestimise korra ning seda regulaarselt üle vaatama ja vajadusel muutma.
- 7.16. Krediidiasutuse juhatus peab kinnitama likviidsusriski stressitestimisel kasutatavad stressistsenaariumid ja nende peamised eeldused.
- 7.17. Krediidiasutuse juhatus peab likviidsusriski stressitestimise tulemusi põhjalikult arutama ning võtma vajadusel ette likviidsusriski maandavaid samme, sealhulgas viima krediidiasutuse likviidsusriski taseme vastavusse tema likviidsusriski taluvusega või suurendama likviidsuspuhvreid.
- 7.18. Krediidiasutuse juhatus peab teavitama krediidiasutuse nõukogu likviidsusriski stressitestimise käigus tuvastatud olulistest nõrkustest ning olukorra parandamiseks ettevõetud sammudest.
- 7.19. Krediidiasutuse juhatus peab kehtestama likviidsuse talitluspidevuse planeerimise korra ning seda regulaarselt üle vaatama ja vajadusel muutma.
- 7.20. Krediidiasutuse juhatus peab likviidsuse talitluspidevuse plaanide testimise tulemusi põhjalikult arutama ning võtma vajadusel ette likviidsusriski maandavaid samme, sealhulgas viima krediidiasutuse likviidsusriski taseme vastavusse tema likviidsusriski taluvusega või suurendama likviidsuspuhvreid.

- 7.21. Krediidiasutuse juhatus peab teavitama krediidiasutuse nõukogu likviidsuse talitluspidevuse plaanide testimise käigus tuvastatud olulistest nõrkustest ning olukorra parandamiseks ettevõetud sammudest.
- 7.22. Krediidiasutuse juhatus peab kehtestama likviidsusriski sisemise hinnastamise ja likviidsusega seotud kulude edasijaotamise süsteemi toimimiseks vajalikud poliitikad ja protseduurid.

8. Erisused välisriigi krediidiasutuste filiaalide juhtimisorganitele esitatavate nõuete osas

- 8.1. Välisriigi krediidiasutuse filiaali puhul käsitletakse nõukoguna käesoleva juhendi tähenduses välisriigi krediidiasutuse nõukogu.
- 8.2. Välisriigi krediidiasutuse filiaali puhul käsitletakse tähendab juhatusena isikuid, kes vastutavad Eestis tegutseva filiaali juhtimise eest.
- 8.3. Välisriigi krediidiasutuse filiaal peab tagama välisriigi krediidiasutuse juhtimisorganite poolt kinnitatud likviidsusriski strateegia ning sellel põhinevate poliitikate ja protseduuride kättesaadavuse Finantsinspeksioonile.

9. Likviidsusriski juhtimise sisekontrollisüsteem

- 9.1. Krediidiasutuses peab toimima usaldusväärne likviidsusriski juhtimise sisekontrollisüsteem, sealhulgas riskikontrolli ja siseauditi protseduurid.
- 9.2. Likviidsusriski juhtimise sisekontrollisüsteem peab tagama, et krediidiasutuse likviidsusriski juhtimine on vastavuses regulatiivsete nõuete ning krediidiasutuse sisemiste poliitikate, protseduuride ja limiitidega.
- 9.3. Krediidiasutuse riskikontrolli funktsioon, mis on sõltumatu likviidsuspositsioonide võtmisest ja juhtimisest, peab pidevalt jälgima krediidiasutuse likviidsusriski taset ja likviidsusriski juhtimist.
- 9.4. Krediidiasutuse siseauditi funktsioon peab regulaarselt hindama krediidiasutuse likviidsusriski tuvastamise, mõõtmise, kontrollimise ja jälgimise usaldusväärsust.

10. Likviidsusriski strateegia

- 10.1. Krediidiasutuse likviidsusriski strateegia peab olema vastavuses tema tegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse astme ning üldise äristrateegiaga.
- 10.2. Krediidiasutuse likviidsusriski strateegia peab olema vastavuses tema likviidsusriski taluvusega ning arvestama krediidiasutuse finantsseisundit ja ligipääsu finantseerimisallikatele.
- 10.3. Likviidsusriski strateegia peab käsitlema krediidiasutuse likviidsusriski juhtimist nii tavaolukorras kui ka likviidsuskriisi olukorras.

- 10.4. Likviidsusriski strateegia peab tagama, et krediidasutus juhib oma likviidsusriski moel, mis võimaldab tulla piisavalt kaua toime likviidsuskriisi tingimustes.
- 10.5. Likviidsusriski strateegia peab sätestama muuhulgas alljärgnevad põhimõtted:
- 1) likviidsusriski üldine juhtimiskorraldus, sealhulgas selle tsentraliseerituse aste;
 - 2) finantseerimisstrateegia;
 - 3) varade ja kohustuste struktuur;
 - 4) tähtaegade ja valuutade struktuur;
 - 5) likviidsuse ülekandmise võimalused grupi erinevate üksuste ja jurisdiktsioonide vahel;
 - 6) likviidsuspuhvri juhtimise üldised põhimõtted.

11. Finantseerimisstrateegia

- 11.1. Krediidasutuse likviidsusriski strateegia oluliseks osaks on krediidasutuse finantseerimisstrateegia, mis peab tagama tema finantseerimisallikate piisava hajutatuse.
- 11.2. Krediidasutus peab vältima liigset ressursside kontsentreerumist nii vastaspoolte, finantsinstrumentide, tähtaegade, valuutade kui ka finantsturgude lõikes.
- 11.3. Krediidasutuse finantseerimisstrateegia peab võtma arvesse, kuidas mõjutavad erinevad turutingimused krediidasutuse ligipääsu finantseerimisallikatele.
- 11.4. Krediidasutus peab pidevalt hindama ja jälgima peamisi tegureid, mis võivad mõjutada tema võimet kaasata operatiivselt ressursi.
- 11.5. Krediidasutus peab võtma arvesse oluliste investorite ja klientide käitumise mõju oma likviidsusele.
- 11.6. Kui krediidasutus finantseerib oma tegevust ressursiga raha- ja kapitaliturgudelt, peab ta arvestama finantseerimisallikate suurema volatiilsusega võrreldes kliendihoiustel põhineva finantseerimisega.
- 11.7. Kui krediidasutus finantseerib oma tegevust ressursiga raha- ja kapitaliturgudelt, peab ta võtma arvesse, et likviidsuskriisi olukorras võib tema ligipääs finantseerimisallikatele oluliselt halveneda või täielikult kaduda, samuti võivad investorite poolt nõutavad tulumäärad oluliselt suureneda ning ressursi tähtajad oluliselt lüheneda.
- 11.8. Krediidasutus peab tuvastama alternatiivsed finantseerimisallikad ning nende kasutamise võimalused sõltuvalt likviidsuskriisi iseloomust, tõsiduse astmest ja kestusest, sealhulgas kaaluma alljärgnevaid võimalusi ressursi kaasamiseks:
- 1) hoiuste kaasamine;
 - 2) kohustuste tähtaegade pikendamine;
 - 3) lühi- ja pikaajaliste võlainstrumentide emiteerimine;
 - 4) grupisisene likviidsuse ülekandmine;
 - 5) kapitaliinstrumentide emiteerimine;

- 6) varade müük;
 - 7) varade väärtpaperistamine;
 - 8) krediidiliinide kasutuselevõtmine;
 - 9) keskpanga laenuprogrammides osalemine.
- 11.9. Krediidiasutusel peab olema operatsiooniline valmisolek erinevatele finantseerimisallikatele ligipääsuks ja varade realiseerimiseks, sealhulgas õigusliku dokumentatsiooni ja infotehnoloogiasüsteemide valmisolek.
- 11.10. Krediidiasutus peab omama põhjalikku arusaama varade, sealhulgas väljaantud laenude, müüki reguleerivast õigusraamistikust ja lepingulistest tingimustest ning tagama, et varadega seotud lepingud on õigusekindlad ja usaldusväärsed.

12. Likviidsusriski poliitika ja protseduurid

- 12.1. Likviidsusriski poliitika ja protseduurid peavad määratlema krediidiasutuse likviidsusriski tuvastamise, mõõtmise, kontrollimise ja jälgimise korra.
- 12.2. Likviidsusriski poliitika ja protseduurid peavad määratlema likviidsusriski juhtimise organisatoorse korralduse ning likviidsusriski juhtimise eest vastutavad üksused ja nende volitused ja kohustused.
- 12.3. Likviidsusriski poliitika ja protseduurid peavad määratlema, kuidas krediidiasutuses toimub:
- 1) likviidsusriski tuvastamine;
 - 2) likviidsusriski mõõtmine;
 - 3) likviidsusriski kontrollimine, sealhulgas likviidsusriski limiitide kehtestamine;
 - 4) likviidsusriski jälgimine, sealhulgas sisemine raporteerimine;
 - 5) likviidsusriski juhtimisel rakendatavad sisekontrollimehhanismid;
 - 6) rahavoogude ja ressursside juhtimine;
 - 7) likviidsusriski maandamine;
 - 8) likviidsuspuhvri juhtimine;
 - 9) tagatiskõlbulike varade juhtimine;
 - 10) likviidsusriski stressitestimine;
 - 11) likviidsuse talitluspidevuse planeerimine.

13. Likviidsusriski tuvastamine

- 13.1. Krediidiasutus peab likviidsusriski tuvastamiseks hindama oma varadest, kohustustest ja bilansivälistest positsioonidest tulenevaid rahavooge, mis omavad mõju krediidiasutuse likviidsusele ning finantseerimisvajadusele.
- 13.2. Krediidiasutus peab tuvastama likviidsusriski oma kõikides üksustes.

- 13.3. Krediidiasutus peab prognoosima rahavooge nii tavapärase äritegevuse jätkumise kui ka likviidsuskriisi tekkimise eeldusel.
- 13.4. Krediidiasutus peab likviidsusriski tuvastamisel võtma arvesse nii lepingulisi kui ka krediidiasutuse enda, tema vastaspoolte ning finantsturu eeldatava käitumise põhjal prognoositavaid rahavooge.
- 13.5. Krediidiasutus peab vastaspoolte ning finantsturu eeldatava käitumise prognoosimisel võtma muuhulgas arvesse ajaloolist kogemust.
- 13.6. Krediidiasutus peab hindama bilansivälistest positsioonidest tulenevaid potentsiaalseid rahavooge, sealhulgas krediidilimiitide, regressiõigusega tehingute, garantiide, dokumentaalmaksete ja tuletisinstrumentidega kaasnedavad rahavooge.
- 13.7. Krediidiasutus peab bilansiväliste positsioonide puhul hindama nende realiseerumist käivitavaid tegureid ning nende realiseerumise tõenäosust.
- 13.8. Krediidiasutus peab eriti likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul hindama likviidsuskriisi võimalikku mõju grupisisestele rahavoogudele.
- 13.9. Krediidiasutus peab hindama oma finantseerimisallikate püsivust, seda eriti likviidsuskriisi tingimustes.
- 13.10. Krediidiasutus peab hindama institutsionaalsete investorite poolt pakutava ressursi püsivust, võttes muuhulgas arvesse võimalust, et finantseerimislepinguid nende tähtaja saabudes ei uuendata.
- 13.11. Krediidiasutus peab hindama kliendihoiuste püsivust, võttes muuhulgas arvesse üksikute suurte hoiuste mahtu, hoiuste kontsentreeritust ja klientide tundlikkust hoiuste intressimäärade muutumise suhtes.
- 13.12. Krediidiasutus peab likviidsusriski tuvastamisel võtma arvesse finantseerimisriski ja turulikviidsusriski koosmõju, sealhulgas madala turulikviidsuse mõju krediidiasutuse võimele finantseerida oma tegevust varade müügiga.
- 13.13. Krediidiasutus peab analüüsima oma varade kvaliteeti ja nende tagatiskõlblikkust likviidsuskriisi olukorras.
- 13.14. Krediidiasutus peab võtma arvesse järsust valuutakursside või turulikviidsuse muutumisest johtuvat täiendavat likviidsusriski, mis tuleneb kohalikus valuutas nomineeritud varade finantseerimisest välisvaluutas või välisvaluutas nomineeritud varade finantseerimisest kohalikus valuutas.
- 13.15. Krediidiasutus peab võtma arvesse erinevatest turuolukordadest johtuvat täiendavat likviidsusriski, mis tuleneb kohalike varade finantseerimisest välisturgudel või välisturgudel asuvate varade finantseerimisest kohalikul turul.

14. Likviidsusriski mõõtmine

- 14.1. Krediidiasutus peab likviidsusriski mõõtmisel kasutama erinevaid hindamismeetodeid ja mõõdikuid, mis on vastavuses tema tegevuse iseloomu ning likviidsusriski taseme ja taluvusega.

- 14.2. Likviidsusriski mõõtmisel kasutatavad hindamismeetodid ja mõõdikud peavad võimaldama mõõta krediidasutuse likviidsusriski nii tavapärastes turutingimustes kui ka likviidsuskriisi olukorras.
- 14.3. Likviidsusriski mõõtmise üheks peamiseks eesmärgiks on võimaliku likviidsuspuudujäägi tekkimise tuvastamine erinevate tähtjavahemike ja valuutade lõikes.
- 14.4. Likviidsusriski mõõtmisel kasutatavad hindamismeetodid ja mõõdikud peavad võimaldama analüüsida krediidasutuse varade, kohustuste ja bilansiväliste positsioonide struktuuri ning prognoositavaid tulevasi rahavooge erinevate turutingimuste ja stressistsenaariumite juures.
- 14.5. Krediidasutus peab likviidsusriski mõõtmiseks kehtestama dünaamilise rahavoogude prognoosimise meetodika.
- 14.6. Krediidasutus peab likviidsusriski mõõtmiseks ning võimaliku tuleviku likviidsuspuudujäägi tuvastamiseks võtma arvesse kõiki prognoositavaid positiivseid ja negatiivseid rahavooge ning oma likviidsete varade väärtust ja selle prognoositavat muutumist.
- 14.7. Krediidasutus peab suutma mõõta positiivseid ja negatiivseid rahavooge erinevate tähtjavahemike, valuutade, finantsinstrumentide ja üksuste lõikes.
- 14.8. Krediidasutus peab arvutama iga tähtjavahemiku lõikes positiivsete ja negatiivsete rahavoogude vahe ehk netorahavoo.
- 14.9. Krediidasutus peab netorahavood kumuleerima, et hinnata, kui pika ajaperioodi jooksul on tema netorahavood positiivsed.
- 14.10. Krediidasutus peab likviidsusriski mõõtmisel kasutama lisaks rahavoogudel põhinevatele meetoditele ka bilansi struktuuril põhinevaid mõõdikuid, mis võivad muuhulgas sisaldada alljärgnevat likviidsussuhtarve:
 - 1) likviidsete varade suhe lühiajalistesse (s.o. tähtjaga kuni 30 päeva) kohustustesse;
 - 2) likviidsete varade osakaal koguvaradest;
 - 3) pikaajaliste ressursside (s.o. tähtjaga üle 1 aasta) osakaal koguressurssidest;
 - 4) institutsionaalsetelt investoritelt pärinevate ressursside osakaal koguressurssidest;
 - 5) laenude ja hoiuste suhe.
- 14.11. Krediidasutus peab likviidsusriski mõõtmisel kasutatavaid hindamismeetodeid ja mõõdikuid regulaarselt üle vaatama ning neid vajadusel muutma.
- 14.12. Krediidasutus peab dokumenteerima ja regulaarselt üle vaatama kõik likviidsusriski mõõtmisel tehtud olulised eeldused.
- 14.13. Krediidasutuse poolt likviidsusriski mõõtmisel tehtud eeldused peavad olema põhjendatud ja asjakohased.
- 14.14. Krediidasutus peab pöörama erilist tähelepanu eeldustele, mida tehakse likviidsusriski mõõtmisel nõudmiseni hoiuste ning muude määratlemata tähtjaga varade, kohustuste ja

bilansiväliste positsioonide osas, samuti alternatiivsete finantseerimisallikatele ligipääsu osas.

15. Likviidsusriski kontrollimine

- 15.1. Krediidiasutus peab likviidsusriski kontrollimiseks kehtestama likviidsusriski limiidid, mis võtavad arvesse tema tegevuse iseloomu ja tegevuskeskkonda.
- 15.2. Krediidiasutus peab likviidsusriski limiite regulaarselt üle vaatama ja vajadusel muutma.
- 15.3. Krediidiasutus peab kehtestama likviidsusriski limiitide määramise korra, mis sätestab, kuidas, kelle poolt ja kellele suhtes likviidsusriski limiite määratakse ning kuidas toimub limiitide muutmine ja limiitide ületamisest teavitamine.
- 15.4. Krediidiasutus peab kehtestama likviidsusriski limiitide ületamise osas asjakohased eskalatsiooniprotseduurid.
- 15.5. Krediidiasutus peab kehtestama likviidsusriski limiidid kõigi oluliste üksuste lõikes.
- 15.6. Krediidiasutus peab kehtestama limiidid oma äritegevuse seisukohast oluliste valuutade lõikes, võttes sealjuures arvesse võimalikke raskusi valuutade konverteerimisel likviidsuskriisi tingimustes.
- 15.7. Krediidiasutus peab määratlema likviidsusriski kasvava trendi ja likviidsuskriisi ennetavaks tuvastamiseks likviidsusriski varajase hoiatuse indikaatorid ning neid pidevalt jälgima.
- 15.8. Likviidsusriski varajase hoiatuse indikaatorid peavad võtma arvesse nii kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid krediidiasutuse likviidsust mõjutavaid tegureid ning võivad hõlmata muuhulgas alljärgnevat indikaatoreid:
 - 1) finantseerimisallikatega seonduva ebakindluse kasv;
 - 2) ressursside kallinemine;
 - 3) ressursside tähtaegade lühenemine;
 - 4) kliendihoiuste väljavool;
 - 5) kliendihoiuste ennetähtaegse lõpetamise sagenemine;
 - 6) varade kiire kasv;
 - 7) varade või kohustuste kontsentreerituse suurenemine;
 - 8) valuutade mittevastavuse suurenemine;
 - 9) tegevusega kaasnevate riskide kasv, sealhulgas varade kvaliteedi halvenemine;
 - 10) kasumilikkuse ja finantsseisundi halvenemine;
 - 11) krediidiasutuse või tema grupi krediidireitingu halvenemine;
 - 12) negatiivne avalikkuse tähelepanu;
 - 13) pidev likviidsusriski limiitide ületamine;
 - 14) täiendavate tagatiste nõudmine vastaspoolte poolt;
 - 15) korrespondentpankade poolt krediidilimiitide tühistamine või vähendamine.

16. Likviidsusrisi jälgimine

- 16.1. Krediidasutus peab kehtestama usaldusväärsed likviidsusrisi jälgimise protseduurid, mis võimaldavad teavitada krediidasutuse nõukogu, juhatust ja asjassepuutuvaid töötajaid ajakohaselt krediidasutuse likviidsusrisi tasemest.
- 16.2. Likviidsusrisi jälgimise protseduurid peavad võimaldama hinnata krediidasutuse likviidsusrisi juhtimist, sealhulgas päevasisest likviidsuse juhtimist, ning selle vastavust kehtestatud poliitikatele, protseduuridele ja limiitidele.
- 16.3. Krediidasutuse likviidsusrisi jälgimise protseduurid ja infotehnoloogiasüsteemid peavad võimaldama:
 - 1) mõõta likviidsusrisi erinevate tähtjavahemike lõikes;
 - 2) mõõta likviidsusrisi erinevate valuutade lõikes;
 - 3) jälgida erinevaid likviidsusrisi indikaatoreid;
 - 4) jälgida krediidasutuse likviidsete varade taset;
 - 5) hinnata krediidasutuse likviidsusrisi trendi.
- 16.4. Krediidasutus peab jälgima likviidsusrisi oma kõikide üksuste, sealhulgas tütarettevõtete ja filiaalide lõikes.

17. Päevasisene likviidsuse juhtimine

- 17.1. Krediidasutus peab kehtestama päevasisese likviidsuse juhtimiseks poliitika ja protseduurid, mis võtavad arvesse krediidasutuse tegevuse iseloomu ning tema rolli makse- ja arveldussüsteemide toimimises.
- 17.2. Krediidasutus peab pidevalt tuvastama, mõõtma, kontrollima ja jälgima oma päevasisest likviidsust, sealhulgas päevasiseselt kasutatavate likviidsete varade olemasolu, päevasisest likviidsusvajadust ning makse- ja arveldussüsteemide toimimist.
- 17.3. Päevasisene likviidsuse juhtimine peab tagama krediidasutuse võime täita erinevates valuutades ning makse- ja arveldussüsteemides maksete ja arveldustega seotud kohustusi.
- 17.4. Krediidasutuse päevasisene likviidsus peab olema piisav tema päevasiseste kohustuste täitmiseks.
- 17.5. Krediidasutus peab päevasisese likviidsuse jälgimisel võtma aluseks erinevad indikaatorid, mis võivad muuhulgas sisaldada alljärgnevat indikaatoreid:
 - 1) maksimaalne päevasisene likviidsusvajadus;
 - 2) päevasiseselt kasutatavate likviidsete varade maht;
 - 3) maksete kogumaht;
 - 4) krediidasutuse klientide nimel tehtud maksete kogumaht;
 - 5) krediidasutuse klientide päevasiseste krediidilimiitide kogumaht ja kasutus;

- 6) päevasiseste maksete ajastus;
 - 7) ajaspetsiifilised ja -kriitilised kohustused;
 - 8) päevasisene maksete teostamise jõudlus.
- 17.6. Krediidiasutus peab suutma mõõta päevasiseseid eeldatavaid positiivseid ja negatiivseid rahavooge ning hindama nende ajastust.
- 17.7. Krediidiasutus peab hindama oma maksimaalset päevasisest likviidsusvajadust kumulatiivse netorahavoo alusel, mis on päeva jooksul saadavate maksete ja teostatavate maksete vahe.
- 17.8. Kui krediidiasutus tuvastab, et ta päevasisene likviidsusvajadus ületab päevasiseselt kasutatavaid likviidseid varasid, peab ta ette võtma samme rahavoogude juhtimiseks, sealhulgas rahavoogude ajastuse muutmiseks, täiendava likviidsuse hankimiseks või negatiivsete rahavoogude piiramiseks.
- 17.9. Krediidiasutus peab analüüsima täiendava päevasisese likviidsuse hankimise võimalusi, sealhulgas alljärgnevat võimalikke allikaid:
- 1) päevasiseselt kasutatavad krediidiliinid;
 - 2) päevasiseselt kasutatavad vahendid arvelduskontodel teistes krediidiasutustes;
 - 3) maksed teistelt maksesüsteemi osalistelt, sealhulgas päevasisesed tehingud ja üleöötehingud rahaturgudel;
 - 4) vahendid arvelduskontodel keskpangas;
 - 5) keskpangale tagatiseks antud varad;
 - 6) koormamata varad, mida saab keskpangale tagatiseks anda.
- 17.10. Krediidiasutuse likviidsusriski stressitestimine ja likviidsuse talitluspidevuse planeerimine peavad võtma arvesse päevasisese likviidsuse juhtimisega seonduvaid aspekte.
- 17.11. Krediidiasutuse operatsiooniriski juhtimine ja äritegevuse taasteplaanid peavad võtma arvesse päevasisese likviidsuse juhtimisega seonduvaid aspekte.

18. Likviidsuspuhver

- 18.1. Krediidiasutus peab igal ajahetkel hoidma likviidsuspuhvrit, mille eesmärk on tagada krediidiasutuse võime täita oma kohustusi likviidsuskriisi olukorras, kus täiendava ressursi kaasamine või grupisisene likviidsuse ülekandmine on raskendatud.
- 18.2. Likviidsuspuhver peab võimaldama krediidiasutusel jätkata tavapärasest tegevust vähemalt toimetulekuperioodi kestel.
- 18.3. Krediidiasutus peab toimetulekuperioodi määratlemisel võtma arvesse kumulatiivseid netorahavooge tagamaks, et likviidsuspuhver on kogu toimetulekuperioodi vältel piisav tema kohustuste täitmiseks.
- 18.4. Likviidsuspuhvri suurus peab olema vastavuses krediidiasutuse tegevuse, finantseerimisallikate mitmekesisuse, likviidsusriski taluvuse ja likviidsusriski tasemega.

- 18.5. Likviidsuspuhvri suurus peab tagama vähemalt ühe kuu pikkuse toimetulekuperioodi likviidsuskriisi olukorras.
- 18.6. Krediidiasutus peab likviidsuspuhvri suuruse määratlemisel pöörama tähelepanu eelkõige alljärgnevatele asjaoludele:
- 1) prognoositav likviidsuspuudujääk;
 - 2) võimaliku likviidsuskriisi raskusaste ja kestus;
 - 3) soovitatav toimetulekuperioodi pikkus;
 - 4) likviidsuspuhvri koosseisu arvatud varade realiseerimis- või tagatisväärtus.
- 18.7. Krediidiasutus peab likviidsuspuhvri suuruse määratlemisel võtma arvesse likviidsusriski stressitestimise tulemusi.
- 18.8. Likviidsuspuhver peab koosnema kõrge krediidikvaliteediga likviidsetest tagatisega koormamata varadest (nt. sularaha ja madala krediidiriskiga võlainstrumendid).
- 18.9. Likviidsuspuhvri koosseisu arvatud varad peavad soovitatavalt vastama alljärgnevatele tingimustele:
- 1) finantsinstrumendi struktuur ja riskid on läbipaistvad;
 - 2) finantsinstrumendi emitent on usaldusväärne;
 - 3) finantsinstrumendi väärtuse hindamine on lihtne ja usaldusväärne;
 - 4) finantsinstrument vastab keskpanga laenuprogrammide üldistele kõlblikkuskriteeriumitele;
 - 5) finantsinstrumendi turulikviidsus on kõrge.
- 18.10. Likviidsuspuhvri koosseisu arvatud varad peavad olema vabad õiguslikest, regulatiivsetest ja operatsioonilistest piirangutest, mis takistaksid nende realiseerimist või tagatiseks andmist.
- 18.11. Krediidiasutus peab hindama konservatiivselt likviidsuspuhvri koosseisu arvatud varade väärtust ja turulikviidsust likviidsuskriisi tingimustes.
- 18.12. Krediidiasutus peab vältima likviidsuspuhvri koosseisu arvatud varade põhjendamatu kontsentreerumist nii emitentide, tähtaegade kui ka valuutade lõikes.

19. Likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korraldus

- 19.1. Krediidiasutuse likviidsusriski juhtimine võib olla tsentraliseeritud ainult juhul, kui krediidiasutus suudab tõendada, et likviidsuse grupisiseseks ülekandmiseks puuduvad olulised õiguslikud, regulatiivsed, operatsioonilised või muud piirangud ja takistused.
- 19.2. Krediidiasutus peab likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul tagama enda piisava operatsioonilise iseseisvuse igapäevaseks likviidsusriski juhtimiseks ja võimalikult pikaajaliseks iseseisvaks toimetulekuks likviidsuskriisi tingimustes.
- 19.3. Krediidiasutuses peab ka likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul olema piisav kohalik likviidsusriski juhtimise kompetents ning arusaam likviidsusriski

juhtimist mõjutavatest kohalikest õiguslikest ja regulatiivsetest nõuetest, sealhulgas hoiuste tagamise skeemist, keskpanga laenuprogrammides osalemise tingimustest ning keskpangale vara tagatiseks andmise protseduuridest.

- 19.4. Krediidiasutus peab likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul tagama pideva ja operatiivse likviidsusriski puudutava infovahetuse krediidiasutuse ja grupi teiste üksuste vahel.
- 19.5. Krediidiasutus peab likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul kehtestama poliitikad ja protseduurid, mis sätestavad grupisisese likviidsuse ülekandmise põhimõtted ja korra.
- 19.6. Krediidiasutus peab likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul sõlmima õiguslikult siduvad lepingud grupi teiste üksustega likviidsuse operatiivseks ülekandmiseks ning likviidsuspuhvri tsentraalseks juhtimiseks.
- 19.7. Krediidiasutus peab eelduste tegemisel grupisisese likviidsuse ülekandmise kohta võtma arvesse likviidsuse efektiivseks ülekandmiseks vajalikku operatsioonilist korraldust ning likviidsuse ülekandmisega kaasnevat ajakulu.
- 19.8. Krediidiasutus peab dokumenteerima kõik likviidsusriski juhtimisel tehtud eeldused grupisisese likviidsuse ülekandmise kohta.
- 19.9. Likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul peab krediidiasutus grupi teiste üksuste likviidsusriski olulise suurenemise korral hindama konservatiivselt üle grupisisese likviidsuse ülekandmise kohta tehtud eeldused.
- 19.10. Tsentraalselt juhitud likviidsuspuhvri suuruse ning grupis paiknemise määratlemisel tuleb arvestada krediidiasutuse süsteemset olulisust kohalikul finantsturul, tema likviidsusriski taset, iseseisvat juurdepääsu finantseerimisallikatele ning regulatiivseid nõudeid ja asjassepuutuvate järelevalveasutuste seisukohti.
- 19.11. Krediidiasutus peab likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul sätestama enda minimaalse toimetulekuperioodi likviidsuskriisi tingimustes ilma grupi likviidsustoeta.
- 19.12. Krediidiasutus peab likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul pöörama erilist tähelepanu likviidsuskriisi grupisisese levimise ohule ja võtma ette samme selle riski maandamiseks.
- 19.13. Krediidiasutus peab hindama likviidsuskriisi grupisisese levimise ohtu muuhulgas tulenevalt reputatsiooniriski sündmuse toimumisest ning maandama selle võimalikku mõju efektiivse kommunikatsioonipoliitika kehtestamise, piisava kohaliku likviidsuspuhvri olemasolu ja finantseerimisallikate hajutamise teel.

20. Tagatiskõlbulike varade juhtimine

- 20.1. Krediidiasutus peab likviidsusriski juhtimise ühe osana juhtima aktiivselt oma tagatiskõlbulikke varasid, mis võimaldavad vajadusel kaasata täiendavat ressursi.
- 20.2. Krediidiasutus peab kehtestama poliitikad ja protseduurid oma tagatiskõlbulike varade juhtimiseks.

- 20.3. Krediidiasutus peab omama täielikku ülevaadet oma tagatiskõlbulikest varadest ning suutma eristada tagatisega koormatud varasid tagatisega koormamata varadest.
- 20.4. Krediidiasutus peab suutma hinnata oma tagatiskõlbulike varade väärtust, sealhulgas tagatisega koormatud ja tagatisega koormamata varade väärtust.
- 20.5. Krediidiasutus peab võtma arvesse võimalikke õiguslikke, regulatiivseid ja operatsioonilisi piiranguid ning takistusi varade tagatiseks andmisel.
- 20.6. Krediidiasutus peab võtma arvesse varade tagatiseks andmisega kaasnevaid lepingulisi tingimusi, mis võivad krediidiasutusele tuua kaasa täiendavaid kohustusi.
- 20.7. Krediidiasutus peab võtma arvesse tagatiskõlbulike varade asukohast tulenevaid võimalikke operatsioonilisi piiranguid ja ajalisi viivitusi.
- 20.8. Krediidiasutus peab hindama oma varade kõlbulikkust keskpangas tagatiseks andmiseks, seda nii päevasise krediidi, repotehingute kui rahapoliitiliste instrumentide kasutamiseks.
- 20.9. Krediidiasutus peab hindama oma varade kõlbulikkust tagatiseks andmiseks muude vastaspoolte juures, sealhulgas pankadevahelisel turul.
- 20.10. Krediidiasutus peab vältima liigset tagatiskõlbulike varade kontsentreerumist, võttes muuhulgas arvesse varade tagatiseks andmist mõjutavaid mahulisi piiranguid, turuhindade tundlikkust ja varade väärtuse võimalikku langust likviidsuskriisi tingimustes.

21. Likviidsusriski hinnastamine ja likviidsuskulude edasijaotamine

- 21.1. Krediidiasutuses peab toimima usaldusväärne sisemine süsteem likviidsusriski hinnastamiseks ning likviidsuskulude edasijaotamiseks üksuste vahel.
- 21.2. Krediidiasutus peab mõõtma likviidsuse tagamisega kaasnevaid kulusid ning võtma neid arvesse sisemises hinnastamises, tulemuslikkuse mõõtmises ning uute toodete heakskiitmise protsessis.
- 21.3. Krediidiasutus peab omistama likviidsuskulud konkreetsetele positsioonidele, portfelledele või tehingutele.
- 21.4. Likviidsusriski hinnastamine peab hõlmama krediidiasutuse kõiki likviidsuse seisukohast olulisi varasid, kohustusi ja bilansiväliseid positsioone.
- 21.5. Likviidsusriski hinnastamise meetodika peab võtma arvesse nii turutingimusi (s.h. üldist intressimäärade taset) kui ka krediidiasutusega seonduvaid spetsiifilisi asjaolusid (s.h. ressursi hinda krediidiasutuse jaoks).
- 21.6. Likviidsusriski hinnastamise meetodika peab tuvastama kõik ressursi kaasamisega seonduvad kulud.
- 21.7. Likviidsusriski hinnastamise meetodika peab olema dokumenteeritud ja kirjeldama piisava detailsuse astmega kõiki olulisi likviidsusriski hinnastamise meetodika aspekte, sealhulgas intressikõvera valikut ning likviidsuse hinnalisa ja hinnavahe määramist.

- 21.8. Likviidsuskulude edasijaotamise süsteem peab olema vastavuses krediidasutuse üldise juhtimiskorralduse, likviidsusriski taluvuse ja likviidsusriski juhtimisega.
- 21.9. Likviidsuskulude edasijaotamise süsteem ei tohi tekitada huvide konflikti tasustamise korra ning likviidsusriski strateegia, poliitikate ja protseduuride vahel.
- 21.10. Likviidsuskulude edasijaotamise süsteem peab võtma arvesse krediidasutuse üksuste likviidsusvajadust ning nende tegevusega kaasnevat likviidsusriski.
- 21.11. Likviidsuskulude edasijaotamise süsteem peab võtma arvesse nii otseseid kui ka kaudseid likviidsusega seotud kulusid.

22. Likviidsusriski stressitestimine

- 22.1. Krediidasutus peab regulaarselt, kuid mitte harvem kui üks kord poolaasta jooksul viima läbi likviidsusriski stressitestimist.
- 22.2. Likviidsusriski stressitestimise sagedus sõltub krediidasutuse suurusest, tema süsteemsest olulisusest ja likviidsusriski tasemest.
- 22.3. Krediidasutus peab likviidsuskriisi tõenäosuse kasvades suurendama likviidsusriski stressitestimise sagedust.
- 22.4. Krediidasutus peab likviidsusriski stressitestimise põhjal:
 - 1) selgitama välja võimalikud likviidsuskriisi allikad;
 - 2) hindama tegeliku likviidsusriski taseme vastavust likviidsusriski strateegiale ja likviidsusriski taluvusele;
 - 3) testima likviidsusriski juhtimise poliitikate ja protseduuride asjakohasust;
 - 4) valmistuma läbi likviidsusriski talitluspidevuse planeerimise likviidsusriski juhtimiseks likviidsuskriisi tingimustes.
- 22.5. Krediidasutus peab likviidsusriski stressitestimisel kasutama erineva raskusastme ja kestusega likviidsuskriisi stressistsenaariume.
- 22.6. Likviidsusriski stressistsenaariumid peavad kajastama erandlikke, kuid võimalikke märkimisväärse negatiivse mõjuga sündmuseid.
- 22.7. Likviidsusriski stressistsenaariumid peavad võtma arvesse krediidasutuse tegevuse iseloomu ning tema likviidsusriski mõjutavaid peamiseid tegureid.
- 22.8. Likviidsusriski stressistsenaariumid peavad võtma arvesse krediidasutuse klientide ja teiste vastaspoolte käitumise mõju krediidasutuse rahavoogudele, sealhulgas päevasisestele rahavoogudele.
- 22.9. Likviidsusriski stressistsenaariumid peavad võtma arvesse teiste turuosaliste eeldatavat käitumist likviidsuskriisi olukorras ja selle võimalikku mõju finantsturule.
- 22.10. Krediidasutus peab likviidsusriski stressitestimisel kasutama:
 - 1) krediidasutuse põhiseid likviidsusriski stressistsenaariume;

- 2) turupõhiseid likviidsusriski stressistsenaariume;
 - 3) kombineeritud stsenaariume krediidiasutuse põhistest ja turupõhistest likviidsusriski stressistsenaariumitest.
- 22.11. Krediidiasutuse põhised likviidsusriski stressistsenaariumid hõlmavad muuhulgas alljärgnevat likviidsuskriisi esilekutsuvaid olukordi:
- 1) jaeklientide hoiuste väljavool;
 - 2) korporatiivkliientide hoiuste väljavool, eriti suurl klientide osas;
 - 3) kliendihoiuste tähtaegade lühenemine;
 - 4) raskused institutsionaalsetelt investoritelt ressursi kaasamisel ja refinantseerimisel;
 - 5) krediidiasutuse või tema grupi krediidireitingu või selle väljavaate halvenemine;
 - 6) krediidilimiitide kasutamise järsk suurenemine klientide poolt;
 - 7) piirangud varade tagatiseks andmisel ja täiendavad tagatisnõuded krediidiasutuse vastu.
- 22.12. Turupõhised likviidsusriski stressistsenaariumid hõlmavad muuhulgas alljärgnevat likviidsuskriisi esilekutsuvaid olukordi:
- 1) ligipääsu halvenemine finantseerimisallikatele;
 - 2) üldine ressursside kallinemine;
 - 3) üldine ressursside tähtaegade lühenemine;
 - 4) varade turuväärtuse langus;
 - 5) finantsturu likviidsuse vähenemine;
 - 6) süsteemselt olulise turuosalise finantsturult lahkumine;
 - 7) häired pankadevahelise turu toimimises;
 - 8) valuutade konverteeritavuse halvenemine;
 - 9) ligipääsu halvenemine teatud valuutas nomineeritud ressursile;
 - 10) valuutade väärtuse langus;
 - 11) makse- ja arveldussüsteemide häired.
- 22.13. Krediidiasutus peab likviidsusriski stressitestimisel võtma arvesse ka päevasisese likviidsuse juhtimisega seonduvat aspekte.
- 22.14. Päevasisese likviidsuse juhtimisega seonduvat aspekte kajastavad likviidsusriski stressistsenaariumid hõlmavad muuhulgas alljärgnevat likviidsuskriisi esilekutsuvaid olukordi:
- 1) krediidiasutuse likviidsuskriis, mis toob kaasa ligipääsu kadumise päevasisestele krediidilimiitidele vastaspoolte juures;
 - 2) krediidiasutuse olulise vastaspoolte likviidsuskriis, mistõttu vastaspool peatab maksete tegemise;
 - 3) korrespondentpanga vastaspoolte likviidsuskriis, mistõttu halveneb oluliselt korrespondentpanga likviidsus;

- 4) turuülene likviidsuskriis, mis toob kaasa krediidasutuse likviidsete varade väärtuse languse ja raskendab nende varade tagatiseks andmist täiendava likviidsuse hankimiseks.
- 22.15. Likviidsusriski stressitestimisel tehtavad eeldused peavad olema konservatiivsed ja vastavuses stressistsenaariumi raskusastmega.
- 22.16. Krediidasutus peab likviidsusriski stressitestimisel kasutatavad stressistsenaariumid ja peamised eeldused dokumenteerima.
- 22.17. Krediidasutus peab likviidsusriski stressitestimisel kasutatavaid stressistsenaariume ja peamiseid eelduseid regulaarselt üle vaatama, et tagada nende iseloomu ja raskusastme asjakohasus ning vastavus krediidasutuse tegevusele.
- 22.18. Krediidasutus peab oluliste muudatuste korral oma äritegevuses või oluliselt muutunud turutingimuste puhul likviidsusriski stressistsenaariumid ja peamised eeldused koheselt üle vaatama ning vajadusel neid muutma.
- 22.19. Krediidasutus peab võtma arvesse oma teiste riskide stressitestimise tulemusi ja nende tulemuste mõju likviidsusele.
- 22.20. Krediidasutus peab võtma likviidsusriski stressitestimise tulemusi arvesse likviidsusriski strateegia, poliitika ja protseduuride ülevaatamisel.
- 22.21. Krediidasutus peab võtma likviidsusriski stressitestimise tulemusi arvesse likviidsusriski limiitide kehtestamisel.
- 22.22. Likviidsusriski stressitestimise tulemused peavad olema oluliseks sisendiks krediidasutuse likviidsuse talitluspidevuse plaanide väljatöötamisel.

23. Likviidsuse talitluspidevuse planeerimine

- 23.1. Krediidasutusel peab olema likviidsuse talitluspidevuse plaan, mis määratleb tegevused ja meetmed, mida krediidasutus kavatseb rakendada likviidsuskriisi olukorras.
- 23.2. Likviidsuse talitluspidevuse plaan peab kirjeldama krediidasutuse strateegiat, poliitikat ja tegevusplaane toimetulekuks erineva raskusastmega likviidsuskriisiga ning sätestama selged käsuliinid ja eskalatsiooniprotseduurid.
- 23.3. Likviidsuse talitluspidevuse planeerimine peab võtma arvesse krediidasutuse tegevuse iseloomu ja ulatust, üldist riskiprofiili ning rolli finantsturul.
- 23.4. Likviidsuse talitluspidevuse plaan peab olema kooskõlas krediidasutuse üldise äritegevuse talitluspidevuse plaaniga ning olema elluviidav ka olukorras, kus krediidasutus rakendab äritegevuse talitluspidevuse plaanist tulenevaid erakorralisi meetmeid.
- 23.5. Likviidsuse talitluspidevuse planeerimine peab olema tihedalt lõimunud krediidasutuse likviidsusriski juhtimise protseduuridega ning likviidsusriski stressitestimisel kasutatavate stressistsenaariumite ja eeldustega.

- 23.6. Krediidiasutus peab likviidsuse talitluspidevuse planeerimisel pöörama erilist tähelepanu alljärgnevatele asjaoludele:
- 1) likviidsuskriisi mõju krediidiasutuse võimele oma varasid realiseerida või tagatiseks anda;
 - 2) likviidsuskriisi mõju krediidiasutuse ligipääsule finantseerimisallikatele;
 - 3) erakorraliste meetmete rakendamisega kaasnedav võlv reputatsioonirisk;
 - 4) õiguslikud, regulatiivsed ja operatsioonilised piirangud ning takistused likviidsuse ülekandmisel krediidiasutuste üksuste vahel.
- 23.7. Likviidsuse talitluspidevuse plaan peab sisaldama loetelu konkreetsetest, realistlikest ja paindlikest erakorralistest meetmetest, mida krediidiasutus saab rakendada likviidsuse säilitamiseks või likviidsuspuudujäägi likvideerimiseks likviidsuskriisi olukorras.
- 23.8. Likviidsuse talitluspidevuse plaan peab selgelt sätestama alljärgnevad asjaolud:
- 1) likviidsuse talitluspidevuse plaani elluviimise eest vastutavad üksused, komiteed ja töötajad;
 - 2) likviidsuse talitluspidevuse plaani rakendamise käivitavad sündmused;
 - 3) detailne tegevuskava, sealhulgas rakendatavad meetmed ja nende ajaraamistik;
 - 4) võimalikud erakorralised finantseerimisallikad ja nendest hangitava ressursi potentsiaalne maht;
 - 5) erakorraliste finantseerimisallikate kasutamiseks vajalikud ettevalmistused ja selleks kuluv aeg;
 - 6) kommunikatsiooniplaan suhtlemiseks krediidiasutuse töötajate, klientide, omanike, keskpankade, finantsjärelevalveasutuste ja meediaga;
 - 7) eskalatsiooniprotseduurid erakorraliste meetmete rakendamise ajastuse ja viisi kohta.
- 23.9. Krediidiasutuse likviidsuse talitluspidevuse plaan peab sätestama võimalikud likviidsuse säilitamise ja suurendamise meetmed likviidsuskriisi olukorras, sealhulgas:
- 1) keskpanga laenuprogrammides osalemine;
 - 2) täiendavate varade soetamisest loobumine, sealhulgas uute laenude väljastamise piiramine;
 - 3) repotehingute teostamine;
 - 4) rahaturu tehingute tähtaegade korrigeerimine, sealhulgas teistele krediidiasutustele antavate laenude tähtaegade lühendamine;
 - 5) täiendavate kliendihoiuste kaasamine;
 - 6) klientide krediidilimiitide vähendamine.
- 23.10. Juhul, kui krediidiasutuse likviidsuse talitluspidevuse plaan sätestab ühe võimaliku erakorralise finantseerimisallikana osalemise keskpanga laenuprogrammides, peab krediidiasutus võtma arvesse keskpanga poolt sätestatud tagatiste kõlblikkuskriteeriume ja muid operatsioonilisi nõudeid ning võimalikku kaasnevat reputatsiooniriski.

- 23.11. Krediidiasutus peab likviidsusriski tsentraliseeritud juhtimise korralduse puhul pöörama likviidsuse talitluspidevuse planeerimisel täiendavalt tähelepanu alljärgnevatele asjaoludele:
- 1) grupis kehtestatud poliitika ja protseduurid teistes jurisdiktsioonides asuvatele üksustele likviidsuse ülekandmise tingimuste ja ajastuse kohta;
 - 2) võimalikud piirangud ja takistused teistes jurisdiktsioonides asuvatele üksustele likviidsuse ülekandmisel;
 - 3) teistes jurisdiktsioonides asuvatele üksustele likviidsuse ülekandmisega kaasnev ajakulu ja võimalik ajaline viivitus;
 - 4) teistes jurisdiktsioonides asuvatele üksustele likviidsuse ülekandmist reguleeriv õiguslik ja regulatiivne raamistik;
 - 5) grupisisesed protseduurid teistes jurisdiktsioonides asuvatele üksustele likviidsuse ülekandmiseks.
- 23.12. Likviidsuse talitluspidevuse planeerimine peab hõlmama ka päevasisest likviidsuse juhtimist, sealhulgas krediidiasutuse võimet kaasata likviidsuskriisi olukorras päevasisest likviidsust ning tuvastada kriitilise tähtsusega maksed ja määrata neile kõrgem prioriteetsus.
- 23.13. Krediidiasutus peab likviidsuse talitluspidevuse plaani testima vähemalt üks kord aastas ja seda vajadusel muutma.
- 23.14. Krediidiasutus peab likviidsuse talitluspidevuse plaani testimisel pöörama erilist tähelepanu alljärgnevatele asjaoludele:
- 1) ülesannete ja vastutuse jaotuse asjakohasus ning arusaadavus;
 - 2) kontaktandmete asjakohasus;
 - 3) likviidsuse varade ülekantavus erinevate üksuste ja jurisdiktsioonide vahel ning asjakohase juriidilise ja operatsioonilise dokumentatsiooni olemasolu.
- 23.15. Likviidsuse talitluspidevuse plaan peab olema kättesaadav krediidiasutuse kõikides olulistest üksustes.
- 23.16. Likviidsuse talitluspidevuse plaan peab olema kättesaadav kõikidele krediidiasutuse töötajatele, kellel on likviidsuse talitluspidevuse plaani elluviimisega seotud ülesanded ja vastutus.

24. Juhendi jõustumine

Juhend jõustub alates 01.01.2014.